

Vlaamse leerlingen scoren op alle fronten slechter dan drie jaar geleden

Vlaamse leerlingen presteren almaar slechter voor wiskunde, lezen en wetenschappelijke vaardigheden. Dat blijkt uit de nieuwe PISA-studie. Het aantal toppresterende leerlingen voor wiskunde zakte de jongste 15 jaar zelfs nergens meer dan in Vlaanderen.

NORA SLEIDERINK

De PISA-studie meet in opdracht van de rijksoverheid OESO het niveau van wiskunde, lezen en wetenschappelijke geletterdheid bij 15-jarigen uit 79 geïndustrialiseerde landen. Daarvan behoren 36 landen tot de OESO.

Bovenaan in de nieuwe driejaarlijkse ranking prijken Aziatische landen. In alle drie de disciplines staan de Chinese gebieden Peking, Sjanghai, Jiangsu en Zhejiang op de eerste plekken, gevolgd door Singapore en Macau. De OESO-gemiddelden blijven door de jaren heen over alle domeinen ongeveer gelijk. Maar het verdriet is streng voor Vlaanderen: de leerprestaties dalen jaar na jaar.

Wiskunde

Drie jaar geleden was Vlaanderen nog de beste van de Europese klas voor wiskunde, maar nu moet het Estland en Nederland voor laten gaan. Die toppositie verhuut dat de score voor wiskunde systematisch daalt sinds 2003. Toen haalden Vlaamse leerlingen een gemiddelde van 553 punten. In 2015 was dat nog 521. In de jongste meting van 2018 zakt Vlaanderen verder naar 518 punten. Alleen in Finland zijn de wiskundeprestaties sinds het begin van de metingen harder gedaald dan in Vlaanderen.

Dat is vooral te wijten aan de mindere score van de sterkste leerlingen. Het aantal toppresterende leerlingen voor wiskunde zakte tussen 2003 en 2018 met 15 procent in Vlaanderen, geen enkele regio deed slechter. Terwijl de sterkst presterende leerlingen in 2015 een score van 672 haalden, was dat in 2018 665. Bij de zwakst scorende leerlingen blijft de score gelijk tegenover 2015. Maar op lange termijn is ook bij die leerlingen een achteruitgang te zien. Vlaanderen blijft wel ver boven het OESO-gemiddelde van 489 punten.

Lezen en wetenschappen

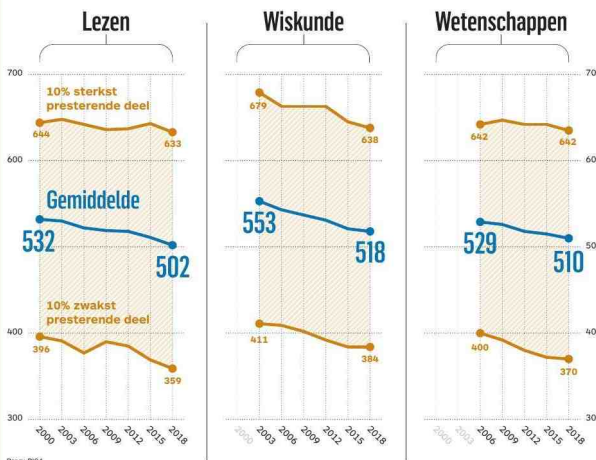
Ook op de andere vaardigheden presteren Vlaamse leerlingen beter dan het OESO-gemiddelde, al wordt dat kloof kleiner. Voor lezen en wetenschappelijke geletterdheid scoort Vlaanderen slechter dan drie jaar geleden. Op die domeinen blijven de sterkste leerlingen wel even goed presteren als aan het begin van de metingen.

Voor het eerst sinds het begin van de metingen vallen de Vlaamse leerlingen voor leesvaardigheid buiten de top tien van OESO-landen. Terwijl ze in 2015 511 punten behaalden, scoren ze nu nog 502. Het

'We moeten nu ingrijpen in het onderwijs', zegt bevoegd minister Ben Weyts (N-VA). © AFP

NIVEAU VLAAMSE 15-JARIGEN

Bron: PISA

OESO-gemiddelde voor lezen daalde van 493 naar 487. In wetenschappelijke geletterdheid daalt de Vlaamse score van 515 naar 510. Het OESO-gemiddelde nam daar af van 493 naar 489.

Minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) is formeel: het is vijf voor twaalf. 'Deze resultaten kan en mag je niet wegwuiven', zegt hij. 'Jaar na jaar zijn er experts die de

slechte resultaten relativeren, maar ik wil dat uitdrukkelijk niet doen. Zeker de evolutie op lange termijn kunnen we niet naast ons neerleggen. We moeten nu ingrijpen en de kwaliteit opkrikken.'

Franstalig lichtpuntje

Voor de Franse gemeenschap toont de PISA-studie een lichtpuntje. In

het domein wiskunde gaan de Franstalige leerlingen met een score van 495 een bank vooruit. In tegenstelling tot in de vorige meting scoren ze boven het OESO-gemiddelde.

De Franstalige leerlingen scoren in elk domein wel lager dan de Vlaamse. Voor lezen (481) en wetenschappelijke geletterdheid (485) doen ze het zelfs slechter dan het OESO-gemiddelde.

'Het onderwijs moet opnieuw ambitieuzer worden'

Eén verklaring voor het steeds slechter presteren van de Vlaamse leerlingen is er niet, maar experts zien wel waar winst te boeken valt.

NORA SLEIDERINK

Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) heeft Dirk Van Damme, onderwijsexpert bij de OESO, de opdracht gegeven een internationaal team samen te stellen dat ons onderwijs onder de loep moet nemen. De suggesties voor verbeteringen moeten over een jaar op tafel liggen. Toch zijn voor experts enkele verbeterpunten al duidelijk. Het onderwijs moet opnieuw ambitieuzer worden. Volgens experts als Van Damme doen scholen niet langer hun best om uit te blinken door de te zwakke eindtermen. Eindtermen zijn door de overheid opgelegde minimumdoelen die leerlingen moeten halen.

Ook Wouter Duyck, professor psychologie aan de Ugent, wil een shift in de onderwijscultuur. 'We moeten cognitieve vaardigheden weer meer benadrukken (het toepassen van schoolse kennis zoals bij begrip lezen of probleemoplossend denken, red.)'. Sommigen pleiten ervoor de kloof tussen de sterkste en de zwakste leerlingen zo veel mogelijk te verkleinen. Dan moet je niet verbaasd zijn dat het aantal toppresterende leerlingen voor wiskunde sinds het begin van de metingen is gehalveerd.

Duyck ziet heel in een centraal examen, dat alle leerlingen afleggen. 'Zo krijgen we een beeld van in welke scholen het probleem zich stelt en kunnen we de inspanningen efficiënter inzetten en gericht remedieren. Scholen en netten moeten hun verantwoordelijkheid opnemen.'

Daarnaast moet het lerarentekort aangepakt worden. Ides Nicaise, onderzoeker sociale ongelijkheid aan de KU Leuven: 'Sommige schooldirecteuren zoeken continu naar vervangingen. Vaak worden noodoplossingen ingezet, zoals kinderverzorgers voor de kleuterklas, studenten in de lerarenopleiding die aangevoren worden voordat ze afstuderen, of leerkrachten aardrijkskunde die wiskunde geven. Dat weegt onvermijdelijk op het niveau.'

Tegelijk geven gekwalificeerde leraren er volgens Duyck snel de brui aan, omdat te veel van hen wordt verwacht. 'We beladen lera-

ren met allerlei bijkomende taken. Leerkrachten willen gewoon lesgeven.'

Een bijkomende verklaring voor de dalende leerprestaties is de sterke toename van anderstalige leerlingen. 'Aan het begin van de metingen ging het over 3 à 4 procent van de schoolpopulatie', zegt Nicaise. 'Nu heeft 13 procent van de leerlingen een andere thuistaal. De toename is bovendien het sterkst in kansarme scholen, waar gemiddeld 30 procent van de leerlingen anderstalig is.'

Sommigen pleiten ervoor de kloof tussen de sterksten en de zwaksten te verkleinen. Dan moet je niet verbaasd zijn dat het aantal toppresterende daalt.

WOUTER DUYCK
PROFESSOR COGNITIEVE
PSYCHOLOGIE UGENT

Een andere thuistaal betekent voor de individuele leerling een extra drempel, maar het probleem ligt vooral bij concentratiescholen. Een groot deel van de instructietijd gaat daar naar taal, in plaats van andere leerinhouden. Weyts wil daarom ten volle inzetten op taalvaardigheid. 'Met een extra taalbadjaar voor het lager onderwijs als het moet', klinkt het bij de minister.

'De factor taal is onmiskenbaar', zegt Nicaise. 'Maar de echte vraag is hoe je dat oplost. Hou het taalbad in aparte klassen zo kort mogelijk. Segregatie is nefast voor de taalverwerving. Je moet vooral inzetten op coaching in de klas.'

De focus op taal mag ook niet afleiden van het aanpakken van socio-economische problemen. 'In de dalende trend hebben de kansarme leerlingen beter standgehouden. Dat is wellicht te danken aan de extra ondersteuning en toelage die zij krijgen.'

ENERGIE

'Bekabeling e-auto kost honderden miljoenen euro's'

Als alle wagens elektrisch worden, zijn er zonder maatregelen voor honderden miljoenen, misschien zelfs miljarden, euro's investeringen nodig in het stroomnetwerk. Dat heeft de topman van de Vlaamse energieregulator VREG, Pieter-Jan Renier, gisteren gezegd in het Vlaams Parlement. De VREG pleit ervoor te netwerken in de toekomst niet te berekenen op basis van het verbruik, maar op de capaciteit van de netaansluiting. Wie thuis dan een zware aansluiting voor een laadpaal heeft, zal meer betalen.

ROGER FEDERER-MUNT LEGT WEBSITE PLAT

In Zwitserland is de vraag naar een muntstuk met de beeltenis van de tennisser Roger Federer zo groot dat de website van de verkoper gisteren crashte. Er worden tot 100.000 exemplaren in roulatie gebracht.

ARBEIDSMARKT

Luchtverkeersleider Skeyes veroordeeld voor discriminatie

De Brusselse arbeidsrechtbank heeft Skeyes (ex-Belgocontrol) veroordeeld wegens leeftijdsdiscriminatie. De Belgische luchtverkeersleider had voor meerdere wervingsexamens geen sollicitanten ouder dan 25 jaar toegelaten. Na klachten van een aantal afgewezen kandidaten stapte het gelijkheidscommissie Unia naar de rechtbank. Volgens Skeyes steunde de leeftijdsmiet op wetenschappelijk onderzoek dat een verband toont tussen de leeftijd en het kunnen aanleren van bepaalde competenties.

LUCHTVAART

436.108

De luchthaven van Oostende heeft tot en met november 436.108 passagiers over de vloer gekregen. Dat zijn er nu al meer dan in het recordjaar 2016, toen het aantal reizigers piekte nadat door de aanslagen op Zaventem veel vluchten naar de regionale luchthavens waren omgeleid.

JUSTITIE

Grondwettelijk Hof vraagt extra geld om bij te kunnen benen

In een memorandum aan federaal informateur Paul Magnette (PS) vraagt het Grondwettelijk Hof meer middelen om de achterstand in de behandeling van dossiers weg te kunnen werken. Het Grondwettelijk Hof waakt over de grondwettelijkheid van wetgeving in ons land. Het is elk jaar goed voor zowat 180 arresten. Eigenlijk moet het die binnen de twaalf maanden uitspreken, maar dat lukk slechts in 16 procent van de gevallen. De gemiddelde wachttijd bedraagt ongeveer 15 maanden.